

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Elena Covalenco,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Bălți, Tatiana Ioniță, împotriva sentinței Judecătoriei Bălți din 18 decembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 mai 2018, în privința inculpatei

***Diuța Elena XXXX**, născută la
XX XXXXX XXXX, originară și locuitoare a XXXXX,
XXXXXXXXX, cetățeană a R. Moldova, fără
antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 20.10.2017 – 18.12.2017,
instanța de apel: 22.01.2018 – 16.05.2018,
instanța de recurs: 20.07.2018 – 31.10.2018.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 18 decembrie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Diuța Elena a fost condamnată în baza art. 217¹ alin. (3) lit. f) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de circulația substanțelor narcotice pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

2. Instanța de fond a constatat că inculpata Diuța Elena A., într-un loc și mod nestabil, a dobândit droguri sub formă de marihuană, pe care le păstra în scop de înstrăinare. La 03 mai 2017, orele 21.50, angajații poliției în colaborare cu angajații Penitenciarului nr. 11 Bălți, aflându-se în legătură cu necesitatea de serviciu în regiunea imobilului nr. 78A, str. Ștefan cel Mare, mun. Bălți, au

observat-o Diuța E. care, conform informației posedate, era suspectată în păstrarea asupra sa a drogurilor în proporții nestabilite în scop de înstrăinare, și anume pentru a fi aruncate peste edificiile de pază ale Penitenciarului nr. 11 Bălți, către deținuții penitenciarului dat. La întrebarea angajaților organelor de ocrotire a normelor de drept despre scopul aflării lângă Penitenciarul nr. 11 Bălți, ea nu a putut da careva explicații și a început să se comporte straniu. Fiind condusă pentru clarificarea tuturor circumstanțelor în incinta IP Bălți, Diuța E. a invocat că dorește să predea benevol organelor de drept un pachet de culoare neagră, în care se afla un telefon mobil de model „Sony”, pe care îl păstra asupra sa în scop de transmitere tănuită de la control persoanelor deținute în Penitenciarul nr. 11 Bălți, și un sul de hârtie, în care se afla o masă vegetală mărunțită, de culoare verde, cu miros specific de substanțe narcotice, care a fost ridicat și sigilat cu sigila nr. 255 MAI RM.

Conform Raportului de expertiză nr. 34/12/2-R-647 din 12.06.2017, masa vegetală uscată, mărunțită, de culoare verde, ridicată de la Diuța E. este marihuană. Cantitatea substanței narcotice constituie 5,89 gr., adică proporții mari.

Marihuana este inclusă în Lista nr. 1 a Tabelului nr. 1 Substanțe stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1088 din 05.10.2004 și Hotărârea Guvernului RM nr. 79 din 23.01.2006.

Instanța a reținut că inculpata, fiind audiată în conformitate cu prevederile art. 108, 364¹ Cod de procedură penală, a recunoscut vina pe deplin și a declarat că un prieten al său a rugat-o să transmită un colet unui deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, contra sumei de 400 lei, însă a fost reținută de angajații poliției. Inițial a crezut că în colet se află un telefon, însă ulterior, a aflat că conținea și substanțe narcotice.

În baza probelor administrate, instanța a conchis ca fiind dovedită integral vinovăția inculpatei și i-a încadrat acțiunile pe art. 217¹ alin. (3) lit. f) Cod penal, ca circulația ilegală a drogurilor în scop de înstrăinare, adică procurarea, păstrarea și transportarea drogurilor, săvârșite în scop de înstrăinare, în proporții mari.

La aplicarea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 75-88 Cod penal, că inculpata a săvârșit o infracțiune gravă, anterior nu a fost în conflict cu legea, a recunoscut vina și s-a căit sincer, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a conștientizat pericolul social al acțiunilor sale, că lipsesc indici că inculpata va manifesta în viitor o atitudine negativă în societate, concluzionând ca fiind rațională aplicarea în privința ei a unei pedepse cu închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita anumite funcții sau de a desfășura o anumită activitate ce ține de circulația substanțelor narcotice și psihotrope, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate, conform prevederilor art. 90 Cod penal.

Or, o pedeapsă este echitabilă când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor întregii societăți, perturbate prin infracțiune, când este capabilă de a contribui la realizarea

altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către el precum și de către alte persoane.

Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Astfel, în circumstanțele constatate, scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia.

Potrivit art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, iar în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală, cheltuielile necesare pentru efectuarea expertizei sunt achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat.

3. Procurorul în Procuratura mun. Bălți, Aliona Modelina, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate legată de circulația drogurilor pe un termen de 3 ani și încasarea din contul acesteia în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2818 lei.

Apelanta a invocat că pedeapsa aplicată inculpatei, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal, este una extrem de blândă și contravine criteriilor generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 75 Cod penal.

Instanța de fond a omis că inculpata a săvârșit o infracțiune gravă, prezintă un pericol sporit pentru societate, că fiind aptă de muncă, nu are careva ocupație permanentă ce i-ar asigura o sursă stabilă de venit pentru existență, fiind ignorate și împrejurările în care a fost consumată infracțiunea, adică că ultima a încercat să transmită obiecte interzise, inclusiv droguri, către deținuții Penitenciarului nr. 11 Bălți.

Prin urmare, suspendarea condiționată a executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal, este extrem de blândă și nu va duce la atingerea scopurilor generale ale pedepsei penale prevăzute de art. 61 alin. (2) Cod penal, adică restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și din partea altor persoane.

În același timp, potrivit art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare suportate de stat în rezultatul încălcării legii de către persoana vinovată, pot fi recuperate din contul condamnatului, astfel că soluția instanței de neîncasare a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei judiciare și examinarea medicală a inculpatei este neîntemeiată or, cheltuielile date au fost suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 mai 2018, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că la stabilirea pedepsei inculpatei, instanța de fond corect s-a condus de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, aceasta fiind stabilită în

limitele sancțiunii prevăzute la articolul incriminat ei, este adecvată acțiunilor comise, se racordă la toate circumstanțele stabilite și va atinge scopurile urmărite de pedeapsa penală.

Totodată, instanța de fond legal și întemeiat a constatat că corectarea inculpatei este posibilă fără izolare de societate, aplicându-i-se o pedeapsă sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ei pe o perioadă de probațiune, aceasta fiind în corespundere cu rigorile legale, lipsind temeiuri pentru aplicarea unei pedepse mai grave.

Or, motiv pentru aplicarea pedepsei sub formă de închisoare cu suspendare condiționată a executării servește faptul că inculpata se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost condamnată, fiind atrasă pentru prima dată la răspundere penală.

Oportunitatea aplicării pedepsei date rezultă și din conținutul art. 61 alin. (2) Cod penal, care stipulează că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Afirmațiile acuzării privind agravarea pedepsei sunt nefondate, instanța de fond corect concluzionând că corectarea și reeducarea inculpatei poate avea loc fără izolarea ei de societate, argumentele expuse în apel fiind nejustificate, lipsind temeiuri care ar demonstra că inculpata nu poate fi corectată prin aplicarea pedepsei închisorii cu suspendarea condiționată a executării ei.

Pedeapsa stabilită inculpatei corespunde prevederilor art. 7, 61, 75 și 90 Cod penal, fiind motivată, individualizată și aplicată în limitele prevăzute de lege, hotărârea dată fiind legală și întemeiată.

Deci, nefiind stabilite alte circumstanțe decât cele constatate de prima instanță, instanța de apel nu este în drept să aplice inculpatei o pedeapsă mai gravă decât cea numită de instanța de fond, în lipsa cărorva motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, starea de fapt și de drept în instanța de apel rămânând aceeași care a fost stabilită de instanța de fond.

Este neîntemeiată și cererea acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 2818 lei din contul inculpatei, fiind stabilit că cheltuielile suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară și a examinării medicale au fost efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate și urmează a fi trecute în contul statului.

Potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, iar în conformitate cu prevederile art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză. Dispoziția alin. (2) al aceleiași norme stipulează că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Prin urmare, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat,

plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat.

Astfel, expertiza judiciară în sumă de 2800 lei și examinarea medicală de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei în sumă de 18 lei, ordonate de către organul de urmărire penală, sunt acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, fiind puse în sarcina acuzării.

5. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Bălți, Tatiana Ioniță, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a acestei decizii, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpata să fie condamnată la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate legată de circulația drogurilor pe un termen de 3 ani, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, cu încasarea din contul acesteia în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2818 lei.

Recurenta a indicat că la stabilirea pedepsei, instanțele de fond și de apel au ignorat faptul că inculpata a comis o infracțiune gravă, care prezintă un pericol sporit pentru societate, săvârșirea faptelor similare din partea altor persoane luând amploare în ultima perioadă, astfel că aplicarea pedepsei în condițiile art. 90 Cod penal nu-și va atinge scopul.

Potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal instanța numai motivat poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului cu concluzia că acesta poate fi corectat fără executarea reală a pedepsei închisorii, iar instanțele de fond și de apel nu au indicat în hotărâre motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Totodată, instanțele au interpretat eronat prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală, cererea privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatei fiind respinsă neîntemeiat or, aceste cheltuieli nu ar fi fost suportate în circumstanțele în care legea penală nu ar fi fost încălcată de inculpată, mai mult, ultima a recunoscut integral învinuirea înaintată.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 2., 4.* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatei, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând corect cont că inculpata a săvârșit o infracțiune gravă, dar nu are antecedente penale, este caracterizată pozitiv, nu au fost stabilite circumstanțe agravante, cele atenuante fiind căința sinceră și recunoașterea vinovăției, cât și de prevederile art. 7, 61, 75, 90 Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare. La stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apel (*pct. 2. - 4. din decizie*).

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatei în corespundere cu prevederile legale (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind cheltuielile judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede

altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, instanțele just, argumentat și în limitele competențelor legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizelor judiciare urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

În același timp, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele de fond și de apel au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare și a pedepsei aplicate inculpatei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2), instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial condamnatul, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare și a pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea, este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în aceste recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Este de reținut și că, potrivit art. 435 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, doar dacă nu se agravează situația inculpatului.

Astfel, soluția solicitată de recurentă – „*rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri ... și încasarea din contul acesteia în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2818 lei*”, nu cade sub incidența normei vizate, deoarece ar agrava situația inculpatei, adică nu are niciun suport juridic (*pct. 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că inculpatei i s-a aplicat o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, că

instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Bălți, Tatiana Ioniță, împotriva sentinței Judecătoriei Bălți din 18 decembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 mai 2018, în privința inculpatei Diuța Elena XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 noiembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan